

УДК 630*6(477)

DOI: 10.25140/2411-5215-2020-1(21)-124-131

Олександр Зінкевич

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Александр Зинкевич

СУЩНОСТЬ И ОСОБЕННОСТИ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ РАЗВИТИЯ ЛЕСНОГО ХОЗЯЙСТВА В УКРАИНЕ

Oleksandr Zinkevych

THE ESSENCE AND FEATURES OF FINANCIAL SECURITY OF FORESTRY DEVELOPMENT IN UKRAINE

У статті розглянуто сутність та особливості фінансового забезпечення розвитку лісового господарства в Україні. Зокрема, проведено аналіз змісту категорії «фінансове забезпечення», що дозволило уточнити сутність фінансового забезпечення розвитку лісового господарства, конкретизувати особливості здійснення фінансування лісгосподарських підприємств в Україні. Також було виокремлено базові джерела фінансування галузі лісового господарства та, з урахуванням цього, обґрунтовано перспективні заходи щодо удосконалення механізмів формування фінансових ресурсів для її розвитку. У статті зазначено, що лише поєднання таких джерел дозволить забезпечити формування оптимальної моделі фінансового забезпечення діяльності лісгосподарських підприємств.

Ключові слова: лісове господарство; лісгосподарське підприємство; фінансове забезпечення; фінансове забезпечення розвитку лісового господарства; джерела фінансування.

Рис.: 1. Бібл.: 23.

В статье рассмотрены сущность и особенности финансового обеспечения развития лесного хозяйства в Украине. В частности, проведен анализ содержания категории «финансовое обеспечение», что позволило уточнить сущность финансового обеспечения развития лесного хозяйства, конкретизировать особенности осуществления финансирования лесохозяйственных предприятий в Украине. Также были выделены базовые источники финансирования отрасли лесного хозяйства и, с учетом этого, обоснованно перспективные меры по совершенствованию механизмов формирования финансовых ресурсов для ее развития. В статье отмечается, что только сочетание таких источников позволит обеспечить формирование оптимальной модели финансового обеспечения деятельности лесохозяйственных предприятий.

Ключевые слова: лесное хозяйство; лесохозяйственное предприятие; финансовое обеспечение; финансовое обеспечение развития лесного хозяйства; источники финансирования.

Рис.: 1. Библ.: 23.

Within the article, the essence and features of financial support for forestry development in Ukraine is considered. In particular, the analysis of the content of the category "financial support" is carried out, which allowed to clarify the essence of financial support for forestry development, features of the financing of forestry enterprises in Ukraine are specified. In addition, the basic sources of the forestry sector financing are identified and, taking into consideration this, perspective measures for improving mechanisms of the formation of financial resources for its development are substantiated. Within the article, it is noted that only a combination of such sources will ensure the formation of an optimal model of financial support for forestry enterprises.

Keywords: forestry; forestry enterprise; financial support; financial support of forestry development; sources of financing.

Fig.: 1. References: 23.

JEL Classification: Q23

Постановка проблеми. Розвиток лісового господарства є невід'ємною складовою функціонування національної економіки. Забезпечити такий розвиток можливо лише через створення сприятливих інституційних умов для реалізації господарської діяльності в цій сфері та підвищення доступності фінансових ресурсів, які можуть бути залученими на прийнятних умовах для розвитку лісгосподарських підприємств.

Незважаючи на дефіцитність лісових ресурсів в Україні та віднесення її до групи країн, які не мають змоги повністю задовольнити власні потреби в таких ресурсах, значна частина нашої країни покрита лісами й у країні створена та ефективно працює велика система окремих лісгосподарських державних підприємств. Проте нині спроможність цих суб'єктів господарювання до розвитку обмежується відсутністю достатніх обсягів фінансових коштів. При цьому такі підприємства мають здатність самостійно формувати власні доходи, однак змушені більшу їх частину віддавати державі. У результаті в галузі лісового господарства спостерігається високий рівень дефіциту фінансових ресурсів, що не дозволяє розвиватися лісгосподарським підприємствам. Саме

ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

така ситуація актуалізує проведення нових досліджень у сфері вивчення особливостей фінансового забезпечення розвитку таких підприємств, поглиблення теоретичних та прикладних аспектів фінансування загалом лісового господарства в країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню особливостей функціонування галузі лісового господарства, створення умов для підвищення темпів її розвитку присвячена значна кількість наукових робіт. До науковців, які досліджували ці питання, варто віднести таких: М. Цалан, О. Корчинська, К. Кудряшова, Ю. Несторяк, А. Макаренко, А. Дейнека, А. Карпук, М. Кизим, С. Шкарлет, В. Хаустова та ін.

Особливості фінансового забезпечення розбудови галузі лісового господарства, окремі аспекти формування сприятливого інвестиційного клімату для залучення ресурсів у цю галузь господарства досліджували у своїх роботах такі вчені: В. Винятинська, О. Дзюбенко, О. Лабенко, І. Іволга, В. Голян, С. Петруха, В. Рошкевич, Я. Бойко, А. Калашніков, В. Мікловда, С. Слава, К. Машіко, М. Рябак та ін.

Зокрема, В. Винятинська фокусує увагу у своїх працях на питаннях платоспроможності лісових господарств, проводить відповідний аналіз статистичної інформації про діяльність цих суб'єктів господарювання [4]. О. Дзюбенко досліджує особливості створення належного інвестиційно-інноваційного забезпечення лісогосподарських заходів постійних лісокористувачів в умовах поглиблення інституціональних перетворень. Автор досить детально окреслює базові проблеми, що існують в Україні у сфері залучення фінансових ресурсів до розвитку лісового господарства [7]. О. Лабенко, І. Іволга вивчають особливості забезпечення належних обсягів фінансових ресурсів для реалізації проєктів, що спрямовані на відтворення лісу [15].

Я. Бойко у своїх наукових працях увагу приділяє дослідженню специфічних особливостей розвитку лісового господарства в регіонах України, аналізує ефективність використання державних коштів для забезпечення належного функціонування лісових господарств [2]. В. Голян, С. Петруха, В. Рошкевич розглядають особливості здійснення державного регулювання інституціональних змін у лісовому секторі України, зокрема описують специфічні риси фінансового стану галузі лісового господарства. Науковці також детально розглядають особливості побудови системи державного фінансування розбудови такої галузі та можливості залучення інших коштів до її функціонування [6].

А. Калашніков у своїх наукових роботах досліджує інвестиційні процеси забезпечення розвитку підприємств лісового господарства. Автор аналізує сформовані джерела інвестиційного розвитку цих суб'єктів господарювання в контексті сталого розвитку лісового господарства України [14]. В. Мікловда, С. Слава, К. Машіко, М. Рябак, вивчаючи просторово-функціональний підхід до розвитку лісопромислового комплексу в Закарпатській області, детально також розглядають питання фінансово-бюджетного фінансування розвитку всієї галузі лісового господарства, аналізують сутність фінансових інструментів та потенціал їх використання для активної розбудови цієї галузі [17].

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Проте, враховуючи наукові результати, які були отримані науковцями в результаті дослідження особливостей функціонування галузі лісового господарства, формування необхідних інвестиційних ресурсів для цього, актуальним залишаються питання щодо поглиблення теоретичних та прикладних положень системного вивчення процесів формування фінансового забезпечення для розвитку лісогосподарських підприємств в Україні.

Мета статті. Метою статті є дослідження особливостей системи фінансового забезпечення розвитку галузі лісового господарства в Україні та обґрунтування окремих джерел фінансування суб'єктів господарювання в цій галузі.

Виклад основного матеріалу. Лісове господарство – галузь матеріального виробництва, що вивчає, веде облік і відтворення, охорону й захист лісів, а також регулювання їх використання з метою задоволення потреб економічних суб'єктів у лісових та

ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

пов'язаних із ними інших ресурсів [9, с. 191]. Таким чином, забезпечення розвитку такої галузі є необхідною умовою формування сприятливого економічного простору для розбудови національного господарства. Лісова галузь є невіддільною складовою всієї системи господарства країни й відіграє ключову роль у соціально-економічному розвитку окремих регіонів України. За даними Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) та Європейської економічної комісії ООН (ЄЕК), світова торгівля деревиною та іншою лісною продукцією оцінюється в 300 млрд дол. США на рік. Вартість світового виробництва деревини та меблів становить 900 млрд дол. США, а експортна вартість – 200 млрд дол. США. Торгівля лісними товарами зростає щорічно [23, с. 229]. Саме це обумовлює важливість її розвитку, пошуку джерел фінансових ресурсів для активізації підприємницької діяльності в цій галузі.

Розглянемо сутність фінансового забезпечення, яке необхідне для розвитку лісового господарства в Україні. Конкретизуємо загалом, що таке фінансове забезпечення як економічна категорія і які елементи воно включає. Наведемо декілька трактувань цієї дефініції:

1) *фінансове забезпечення* – це метод фінансового механізму, з допомогою якого формують і використовують фонди коштів і який характеризує зміст впливу фінансів на різні аспекти розвитку суспільства [3];

2) *фінансове забезпечення* – означає комплекс заходів із забезпечення економічного зростання фінансовими ресурсами через методи та форми, способи фінансування [18];

3) *фінансове забезпечення* – це метод фінансового механізму, з допомогою якого формують і використовують фонди коштів і який характеризує зміст впливу фінансів на різні аспекти економічного розвитку [1, с. 1];

4) *фінансове забезпечення* – формування цільових грошових фондів суб'єктів господарювання в достатньому розмірі та їх ефективне використання [20, с. 82];

5) *фінансове забезпечення* – сукупність заходів, які лежать у межах правового поля, направлених на мобілізацію необхідного обсягу фінансових ресурсів для формування матеріальної основи своєчасного й повного виконання державою взятих на себе функціональних обов'язків [19, с. 47];

6) *фінансове забезпечення* – це система фінансових відносин, які здійснюються за допомогою залучення та використання фінансових ресурсів [21, с. 8];

7) *фінансове забезпечення* – сукупність фінансових відносин у процесі залучення необхідного розміру фінансових ресурсів та їх ефективного використання [12, с. 198];

8) *фінансове забезпечення* – пошук, формування та використання певної суми фінансових ресурсів на вирішення окремих завдань [16, с. 177];

Отже, враховуючи окреслені наукові концепції щодо дослідження сутності дефініції «фінансове забезпечення», можна визначити, що фінансове забезпечення розвитку лісового господарства – це сукупність фінансових відносин, які виникають у процесі акумуляції, розпорядження та використання фінансових ресурсів для забезпечення функціонування та розвитку лісгосподарських підприємств.

Також можна навести більш розгорнуте визначення цієї категорії: *фінансове забезпечення розвитку лісового господарства – це сукупність фінансових відносин, які виникають у процесі акумуляції, розпорядження та використання фінансових ресурсів для забезпечення розвитку галузі матеріального виробництва, що вивчає, веде облік і відтворення, охорону й захист лісів, а також здійснює регулювання їх використання з метою задоволення потреб економічних суб'єктів у лісових та пов'язаних із ними інших ресурсів.*

До особливостей фінансової діяльності лісгосподарських підприємств в Україні варто віднести такі:

1. Держава є основним інвестором розвитку галузі лісового господарства в Україні. Однак, як зауважують О. Лабенко, І. Іволга, що «у більшості країн світу приватний сектор є головним інвестором лісового господарства, і його частка суттєво зросла останні-

ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

ми роками. На сьогодні вважається, що за рахунок коштів приватного сектору фінансується 80–90 % інвестицій в лісове господарство. Спостерігається тенденція до збільшення обсягів інвестицій від різноманітних фондів, що спеціалізуються на «зелених» інвестиціях [15].

2. Відсутність належного державного фінансування на розвиток заходів, які б сприяли розвитку лісогосподарських підприємств, впровадження нових інновацій. Коштів вистачає лише для здійснення поточної діяльності, виплати заробітної плати та оплати комунальних платежів. Решту необхідного фінансування ці суб'єкти господарювання повинні заробляти самостійно, надаючи послуги та створюючи додаткові товари і продукцію, проте, цих ресурсів не достатньо.

3. Землі лісогосподарського призначення перебувають у державній власності, що ускладнює залучення приватних інвестицій до розвитку лісового господарства країни.

4. Бюджетне фінансування підприємств лісогосподарської галузі на сьогодні здійснюється за кошторисним методом.

5. Перевищення податків, що сплачуються державними лісогосподарськими підприємствами перевищує кошти, що виділяються з Державного бюджету України на фінансування лісового господарства.

6. Наявність на сьогодні значного обсягу кредитних позик, які були залучені лісогосподарськими підприємствами для власного розвитку.

Аналіз наукових робіт у галузі фінансування лісового господарства дозволяє виділити базові джерела фінансування цієї галузі, перелік яких представлено на рис. 1.

Рис. 1. Джерела фінансування лісогосподарських підприємств в Україні

Джерело: систематизовано автором на основі: [5; 8; 10; 11; 14].

Таким чином, на наше переконання, для активізації розвитку лісового господарства в Україні, підвищення рівня фінансового забезпечення діяльності лісогосподарських підприємств, необхідно реалізувати наступне.

1. Підвищити контроль за ефективністю витрачання бюджетних коштів, які надають лісогосподарським підприємствам. Найкраще, на наш погляд, це реалізувати шляхом підвищення мотивації керівників таких господарств до якісної роботи. Доцільно впровадити механізми фінансової самостійності й дозволити таким підприємствам самостійно покривати власні витрати. Цілком підтримуємо позицію Х. Замули, що «доцільно було б перевести лісові господарства на принцип фінансової самокупності, щоб

ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

вони покривали видатки на свою діяльність за рахунок власних доходів. А, припустимо, лісовідновлювальні роботи могли б фінансуватись із державного бюджету, як це відбувається в Польщі [13, с. 57].

2. Сприяти збільшенню виробництва продукції лісового господарства з високим рівнем доданої вартості, що дозволяє більш раціонально використовувати лісову сировину, збільшувати дохід від її реалізації.

3. Розглянути використання механізмів державно-приватного партнерства у сфері розвитку лісового господарства, що дозволить залучити додаткові інвестиції для його розвитку.

4. Впровадити механізми часткового покриття кредитних відсотків за позиками, які були отримані лісогосподарськими підприємства для оновлення матеріальної бази, придбання інноваційного обладнання для власного розвитку. Доцільно розробити відповідні державні програми, при необхідності залучити державні банки для участі в них.

5. Здійснювати пільгове кредитування процесу відтворення лісових насаджень, коли ця діяльність спрямована на створення нових лісів, що мають велике природоохоронне і природоохоронне призначення [5, с. 35].

6. Підвищити ефективність використання бюджетних коштів, що виділяються для розвитку лісового господарства, впровадження програмного методу фінансування окремих державних програм у цій сфері.

7. Забезпечити вчасне бюджетне фінансування заходів з відтворення і охорони лісів, локалізації пожеж, локалізації осередків шкідників і захворювання лісу. Зробити такі статей витрат гарантованими та захищеними. Доречно зауважують І. Шості, Л. Винятинська, що «враховуючи специфіку діяльності лісового господарства, саме виконання різного роду лісовідновлювальних і лісовирощувальних робіт, обслуговування державних об'єктів, виконання державних програм, покладених на них державою тощо, здійснюються власним коштом. Недостатнє державне фінансування є головним чинником, що впливає на рівень платоспроможності лісових господарств, оскільки підприємства витрачають кошти на виконання державних робіт, а на погашення термінових зобов'язань коштів не вистачає [22, с. 176].

8. Сприяти формуванню ринку лісової сировини, впровадженню сучасних інформаційних технологій для біржової торгівлі такою сировиною з максимально можливим рівнем прозорості операцій. Такий підхід дозволить підвищити рівень доходу лісогосподарських підприємств, забезпечити конкуренцію між ними.

Висновки і пропозиції. Отже, у статті розглянуто особливості фінансового забезпечення лісового господарства в Україні. Зауважується, що окреслена галузь є невід'ємною частиною розбудови всього національного господарства країни. На сьогодні в цій сфері накопичилась значна кількість системних проблем, які потребують поступового вирішення. Теоретична частина дослідження була розширена концептуальними положеннями обґрунтування сутності категорії «фінансове забезпечення розвитку лісового господарства», визначенням особливостей здійснення такого забезпечення для розвитку лісогосподарських підприємств. У практичній частині конкретизовано базові заходи підвищення рівня фінансування лісового господарства, конкретизовано основні джерела фінансових ресурсів. На наше переконання, лише вдале поєднання базових джерел формування інвестиційних коштів дозволить сформувати фінансову основу розвитку лісогосподарських підприємств.

Подальші наукові дослідження в цій сфері полягають у аналізі конкретних видів джерел фінансування лісового господарства, визначення ефективності здійснення вкладень та раціональності їх використання. Актуальними також є питання щодо дослідження закордонного досвіду фінансування цієї галузі.

Список використаних джерел

1. Анастасова К. А. Механізм фінансового забезпечення розвитку аграрних підприємств. *Молодий вчений*. 2017. № 1.1 (41.1). С. 1–5.
2. Бойко Я. М. Механізм розвитку лісового господарства регіону (на прикладі Закарпатської області) : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» / ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Ужгород, 2010. 21 с.
3. Буздуган Я. Поняття, принципи, форми фінансового забезпечення охорони здоров'я в Україні. URL: <http://veche.kiev.ua/journal/960>.
4. Винятинська Л. В. Статистичний аналіз та оцінка рівня платоспроможності лісових господарств. *Проблеми економіки*. 2016. № 2. С. 19–25.
5. Голян В. А., Голуб О. А. Фінансове забезпечення пріоритетів розвитку лісогощарського комплексу: диверсифікація форм і засобів. *Проблеми економіки*. 2016. № 3. С. 31–39.
6. Голян В. А., Петруха С. В., Рошкевич В. Ф. Державне регулювання інституціональних змін у лісовому секторі економіки України: теоретико-методологічний контекст. *Економіка та держава*. 2018. № 11. С. 8–14.
7. Дзюбенко О. М. Інвестиційно-інноваційне забезпечення лісогощарських заходів постійних лісокористувачів в умовах поглиблення інституціональних перетворень. *Проблеми економіки*. 2017. № 3. С. 283–291.
8. Дзюбенко О. М. Формування інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку лісового господарства в контексті підвищення ефективності використання лісоресурсного потенціалу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 23. С. 49–58.
9. Дубина М. В., Зінкевич О. В. Теоретичні аспекти функціонування та розвитку лісового господарства в Україні. *Бізнес Інформ*. 2020. № 2. С. 187–192.
10. Жаворонок А. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємств лісогощарської галузі як передумова залучення фінансових ресурсів. *Галицький економічний вісник*. 2020. Т. 65, № 4. С. 138–150.
11. Жаворонок А. В., Ковальчук Н. О. Особливості фінансового забезпечення вітчизняних підприємств лісового господарства. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 43. С. 154–159. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct43-28>.
12. Забедюк М. С. Теоретичні засади фінансового забезпечення діяльності підприємства. *Економічний форум*. 2016. № 3. С. 195–200.
13. Замула Х. П. Сучасний стан ведення лісового господарства в Україні. *Агросвіт*. 2013. № 19. С. 54–59.
14. Калашніков А. О. Напрями інвестицій та джерела інвестиційного забезпечення лісогощарських підприємств у контексті сталого розвитку лісового господарства України. *Лісівництво і агролісомеліорація*. 2016. Вип. 129. С. 181–186.
15. Лабенко О. М., Іволга І. Г. Фінансування проєктів з відтворення лісу. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес»*. 2013. Вип. 181. Ч. 5. С. 137–144.
16. Лебідь О. В., Григоренко В. М. Сутність, методи та структура фінансового забезпечення впровадження технологій у діяльність банків. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2014. № 1. С. 175–182.
17. Мікловда В. П., Слава С. С., Машіко К. С., Рябак М. І. Просторово-функціональний підхід до розвитку лісопромислового комплексу в Закарпатській області. *Бізнес Інформ*. 2015. № 2. С. 40–49.
18. Міщук О. В. Фінансове забезпечення економічного зростання: теоретичний аспект. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2011. № 2. С. 9–12.
19. Савчук В. А. Фінансове забезпечення виконання функцій держави. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 22. С. 46–49.
20. Фінанси : підручник / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. Київ : Знання, 2008. 611 с.
21. Фролов С. М., Чоботар О. І. Сутність фінансового забезпечення та його місце в зовнішньоекономічній діяльності підприємств. *Економіка та держава*. 2014. № 9. С. 6–9.

ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

22. Шості І. М., Винятинська Л. В. Статистичний аналіз та оцінка рівня платоспроможності лісових господарств. *Проблеми економіки*. 2014. № 3. С. 171–176.

23. Ярошенко І. В. Формування лісової політики України. *Бізнес Інформ*. 2018. № 5. С. 229–233.

Reference

1. Anastasova, K. A. (2017). Mekhanizm finansovoho zabezpechennia rozvytku ahrarnykh pidpryemstv [The mechanism of financial support for the development of agricultural enterprises]. *Molodyi vchenyi – Young scientist*, 1.1 (41.1), 1–5 [in Ukrainian].

2. Boiko, Ya. M. (2010). *Mekhanizm rozvytku lisovoho hospodarstva rehionu (na prykladi Zakarpatskoi oblasti)* [The mechanism of the forestry development of the region (on the example of the Transcarpathian region)]. (Candidate's thesis). SHEI "Uzhgorod National University", Uzhhorod [in Ukrainian].

3. Buzduhan, Ya. (n.d.). *Poniattia, pryntsypy, formy finansovoho zabezpechennia okhorony zdorovia v Ukraini* [Concepts, principles, forms of financial support of health care in Ukraine]. Retrieved from <http://veche.kiev.ua/journal/960>.

4. Vyniatynska, L. V. (2016). Statystychnyi analiz ta otsinka rivnia platospromozhnosti lisovykh hospodarstv [Statistical analysis and assessment of the solvency level of forestries]. *Problemy ekonomiky – Problems of the economy*, 2, 19–25 [in Ukrainian].

5. Holian, V. A., Holub, O. A. (2016). Finansove zabezpechennia prioritytetiv rozvytku lisohospodarskoho kompleksu: dyversyfikatsiia form i zasobiv [Financial support for the development of forestry complex: diversification of forms and means]. *Problemy ekonomiky – Problems of the economy*, 3, 31–39 [in Ukrainian].

6. Holian, V. A., Petrukha, S. V., Roshkevych, V. F. (2018). Derzhavne rehuliuвання instytutsionalnykh zmin u lisovomu sektori ekonomiky Ukrainy: teoretyko-metodolohichni kontekst [State regulation of institutional changes in the forest sector of the economy of Ukraine: theoretical and methodological context]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and state*, 11, 8–14 [in Ukrainian].

7. Dziubenko, O. M. (2017). Investytsiino-innovatsiine zabezpechennia lisohospodarskykh zakhodiv postiinykh lisokorystuvachiv v umovakh pohlyblennia instytutsionalnykh peretvoren [Investment and innovation support of forestry measures of permanent forest users in the conditions of deepening institutional transformations]. *Problemy ekonomiky – Problems of the economy*, 3, 283–291 [in Ukrainian].

8. Dziubenko, O. M. (2017). Formuvannya investytsiino-innovatsiinoi stratehii rozvytku lisovoho hospodarstva v konteksti pidvyshchennia efektyvnosti vykorystannia lisoreshurnoho potentsialu [Formation of the investment and innovation strategy of the forestry development in the context of improving the efficiency of forest resources]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 23, 49–58 [in Ukrainian].

9. Dubyna, M. V., Zinkevych, O. V. (2020). Teoretychni aspekty funktsionuvannya ta rozvytku lisovoho hospodarstva v Ukraini [Theoretical aspects of the functioning and development of forestry in Ukraine]. *Biznes Inform – Business Inform*, 2, 187–192 [in Ukrainian].

10. Zhavoronok, A. (2020). Kompleksne otsiniuvannya finansovoho stanu pidpryemstv lisohospodarskoi haluzi yak peredumova zaluchennia finansovykh resursiv [Comprehensive assessment of the financial condition of forestry enterprises as a prerequisite for attracting financial resources]. *Halyskyi ekonomichnyi visnyk – Galician Economic Bulletin*, 65 (4), 138–150 [in Ukrainian].

11. Zhavoronok, A. V., Kovalchuk, N. O. (2020). Osoblyvosti finansovoho zabezpechennia vitchyznianskykh pidpryemstv lisovoho hospodarstva [Features of financial support of domestic forestry enterprises]. *Infrastruktura rynku – Market infrastructure*, 43, 154–159. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct43-28>.

12. Zabediuk, M. S. (2016). Teoretychni zasady finansovoho zabezpechennia diialnosti pidpryemstva [Theoretical principles of financial support of the enterprise]. *Ekonomichnyi forum – Economic forum*, 3, 195–200 [in Ukrainian].

13. Zamula, Kh. P. (2013). Suchasnyi stan vedennia lisovoho hospodarstva v Ukraini [The current state of forestry in Ukraine]. *Ahrosvit*, 19, 54–59 [in Ukrainian].

ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

14. Kalashnikov, A. O. (2016). Napriamy investytsii ta dzhherela investytsiinoho zabezpechennia lisohospodarskykh pidpriemstv u konteksti staloho rozvytku lisovoho hospodarstva Ukrainy [Directions of investment and sources of investment support of forestry enterprises in the context of sustainable development of forestry in Ukraine]. *Lisivnytstvo i ahrolisomelioratsiia – Forestry and agroforestry*, 129, 181–186 [in Ukrainian].
15. Labenko, O. M., Ivolha, I. H. (2013). Finansuvannia proektiv z vidtvorennia lisu [Financing of forest reproduction projects]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Seriya «Ekonomika, ahrarnyi menedzhment, biznes» – Scientific Bulletin of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Series “Economics, Agricultural Management, Business”*, 181 (5), 137–144 [in Ukrainian].
16. Lebid, O. V., Hryhorenko, V. M. (2014). Sutnist, metody ta struktura finansovoho zabezpechennia vprovadzhennia tekhnolohii u diialnist bankiv [The essence, methods and structure of financial support for the introduction of technology in the activities of banks]. *Visnyk Chernihivskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky – Bulletin of Chernihiv State Technological University. Series: Economic Sciences*, 1, 175–182 [in Ukrainian].
17. Miklovda, V. P., Slava, S. S., Mashiko, K. S., Riabak, M. I. (2015). Prostorovo-funktsionalnyi pidkhid do rozvytku lisopromysloвого комплексу v Zakarpatskii oblasti [Spatial-functional approach to the development of the timber industry in the Transcarpathian region]. *Biznes Inform – Business Inform*, 2, 40–49 [in Ukrainian].
18. Mishchuk, O. V. (2011). Finansove zabezpechennia ekonomichnoho zrostantia: teoretychnyi aspekt [Financial support of economic growth: theoretical aspect]. *Naukovyi visnyk: Finansy, banky, investytsii – Scientific Bulletin: Finance, Banking, Investment*, 2, 9–12 [in Ukrainian].
19. Savchuk, V. A. (2013). Finansove zabezpechennia vykonannia funktsii derzhavy [Financial support for the performance of state functions]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 22, 46–49 [in Ukrainian].
20. Yurii, S. I., Fedosov, V. M. (Eds.). (2008). *Finansy [Finance]*. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
21. Frolov, S. M., Chobotar, O. I. (2014). Sutnist finansovoho zabezpechennia ta yoho mistse v zovnishnoekonomichnii diialnosti pidpriemstv [The essence of financial security and its place in foreign economic activity of enterprises]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and state*, 9, 6–9 [in Ukrainian].
22. Shosti, I. M., Vyniatynska, L. V. (2014). Statystychnyi analiz ta otsinka rivnia platospromozhnosti lisovykh hospodarstv [Statistical analysis and assessment of the solvency level forestries]. *Problemy ekonomiky – Problems of the economy*, 3, 171–176 [in Ukrainian].
23. Yaroshenko, I. V. (2018). Formuvannia lisovoi polityky Ukrainy [Formation of forest policy of Ukraine]. *Biznes Inform – Business Inform*, 5, 229–233 [in Ukrainian].

Зінкевич Олександр Вячеславович – здобувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, м. Чернігів, 14035, Україна).

Зінкевич Александр Вячеславович – соискатель кафедры финансов, банковского дела и страхования, Черниговский национальный технологический университет (ул. Шевченко, 95, г. Чернигов, 14035, Украина).

Zinkevych Oleksandr – candidate of Department of Finance, Banking and Insurance, Chernihiv National University of Technology (95 Shevchenka Str., 14035 Chernihiv, Ukraine).

E-mail: maksim-32@ukr.net